

Børneanalyse 2018-2019

Dette er 3. udgave af FOAs status på børneområdet. Analysen fremlægger de mest centrale tal på børneområdet.

Normeringen er blevet dårligere i dagplejen det seneste år	2
Antal ansatte på dagtilbudsområdet 2016-2018	2
Pædagogiske assistenter vinder frem	3
Kommunale budgetter for børneområdet	3
Faldende udgifter pr. barn 0-13 år	4
Privat pasning i vækst.....	4
Note: Kortene viser kun børn i privat pasning og ikke børn, hvis forældre vælger egen pasning.....	5
11 procent flere børn i de kommende 5 år	6
Behov for 400 mio. kr. ekstra om året til dagtilbudsområdet de næste fem år.....	6
Behov for over 12.000 flere ansatte på dagtilbudsområdet de næste 10 år.....	7
Deltidsansatte på overenskomsten for pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter	7
Lønninger blandt pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter og dagplejere	7
Køn og alder	8
Medlemmer og organisationsprocent.....	9

KONTAKT Notat udarbejdet af:
FOA Politik og Analyse

Kasper Manniche
kman@foa.dk

Martine Bech Diederichsen
madi@foa.dk

Normeringen er blevet dårligere i dagplejen det seneste år

Danmarks Statistik er begyndt at opgøre normeringerne på dagtilbudsområdet. De nyeste tal er for 2017 og indeholder stort set alle kommuner, mens de tidligere år manglede ca. 20 kommuner. Tabel 1 viser daginstitutionernes gennemsnitlige normering i Danmark for de kommuner, der er tal på i hhv. 2015, 2016 og 2017. I 2017 var der i gennemsnit 3,3 børn pr. dagplejer. I daginstitutioner med børn i alderen 0-2 år var der 3,2 børn pr. ansat, mens der i daginstitutioner med 3-5-årige var 6,1 børn pr. ansat i 2017.

Den gennemsnitlige normering i dagplejen er blevet dårligere fra 2015 til 2017. I denne periode er antallet af børn pr. ansat steget med 6 procent. Som det fremgår af tabel 1, er denne udvikling sket fra 2016 til 2017. På daginstitutioner for børn i alderen 0-2 år er antallet af børn pr. ansat uændret. Normeringen i daginstitutioner for 3-5-årige er blevet lidt bedre, idet antallet af børn pr. ansat er faldet med 1 procent fra 2016 til 2017.

Tabel 1 - Gennemsnitlige normeringer (børn pr. voksen) i Danmark

	2015	2016	2017	Udvikling (%)
Dagpleje	3,1	3,1	3,3	6%
Daginstitution 0-2 år	3,2	3,2	3,2	0%
Daginstitution 3-5 år	6,2	6,2	6,1	-1%

Kilde: statistikbanken.dk (BOERN3, data fra d. 28. september 2018, opdateres d. 20. juni 2019).

Anm: Normering for dagpleje i 2015 og 2016 baseret på tal fra 76 kommuner, og i 2017 på tal fra 96 kommuner. Normering for daginstitutioner i 2015 og 2016 er baseret på tal fra 78 kommuner. I 2017 er normeringen for daginstitution 0-2-årige baseret på tal fra 97 kommuner, mens daginstitution 3-5-årige er baseret på tal fra 98 kommuner. Danmarks Statistik er ved at udvide antallet af kommuner, hvilket sker løbende i statistikken, da den er ny. Danmarks Statistik har oplyst, at dagplejepædagoger indgår i opgørelsen. Der tages således et forbehold for normeringen på dagplejeområdet indtil det er blevet rettet.

Antal ansatte på dagtilbudsområdet 2016-2018

I nedenstående tabel 2 præsenteres antallet af ansatte for forskellige overenskomstgrupper i daginstitutioner i perioden 2016-2018. Overordnet set er der ikke sket en betydelig udvikling i antallet af fuldtidsansatte mellem 2016 til 2018 (0,6 procent). I samme periode steg antallet af 0-5-årige med ca. 0,3 procent. For antallet af PAU-elever ses det største fald i perioden på 44,3 procent. I 2018 er der således 1.254 færre PAU-elever end i 2016. Desuden ses et fald i antallet af pædagogisk uddannede ledere (3,1 procent) og dagplejere (3 procent). For dagplejere er der tale om et fald på 302 fuldtidsansatte fra 2016 til 2018. Den største positive udvikling ses i antallet af pædagogstuderende, som er steget i perioden med 9,3 procent svarende til 138. Antallet af pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter er steget med 5,6 procent, hvilket svarer til 924 flere fuldtidsansatte. Pædagogisk personale i daginstitution/klub/skolefritidsordning er steget med 2,9 procent svarende til 738 fuldtidsansatte.

Tabel 2 - Fuldtidsansatte på dagtilbudsområdet efter overenskomster

	2016	2017	2018	Udvikling 2016-2018	Udvikling 2016-2018 (%)
I alt	64.644	64.757	65.037	393	0,6%
Pæd. pers., daginst./klub/skolefr.	25.679	25.927	26.417	738	2,9%
Pædagogmedhj. og pæd. ass.	16.456	16.970	17.379	924	5,6%
Dagplejere	9.972	9.857	9.670	-302	-3,0%
Pædagogisk uddannede ledere	3.618	3.544	3.506	-112	-3,1%
Pædagogstuderende	1.482	1.578	1.620	138	9,3%
Pau-elever	2.831	2.109	1.576	-1.254	-44,3%

Kilde: krl.dk november 2018 (konto nr. K525, dagtilbud til børn og unge, alle ansatte opgjort i fuld tid).

Anm: Tallene summerer ikke til totalen, da der er fremdraget udvalgte grupper.

Pædagogiske assistenter vinder frem

Tabel 3 viser, at antallet af det pædagogiske personale samlet set er faldet med 12 procent fra 2009 til 2018. Til gengæld er antallet af ansatte med en pædagogisk assistentuddannelse vokset med ca. 3.000 (86 procent). Gruppen af personale med en pædagogisk assistentuddannelse er således gået fra at udgøre 3 procent af det pædagogiske personale i 2009 til 6 procent af det pædagogiske personale i 2018. Derimod er der sket et fald på 26 procent i antallet af pædagogmedhjælpere og andet ikke-uddannet personale. Dermed udgør ikke-uddannet personale 36 procent af den pædagogiske personale i 2018, hvor det i 2009 udgjorde 43 procent. I samme periode er der også sket et fald på 7 procent af pædagoguddannet personale.

Tabel 3 - Pædagogisk personale 2009-2018, ordinært ansatte månedslønnede personer

	2009	2018	2009-2018	2009-2018 (%)
I alt	114.902	101.023	-13.879	-12%
Pædagoguddannet personale	62.311	58.186	-4.125	-7%
PAU/PGU*	3.494	6.492	2.998	86%
Ikke-uddannet personale (Pædagogmedhjælpere mm)	49.097	36.345	-12.752	-26%
Andel ikke uddannede	43%	36%		
Andel PAU/PGU	3%	6%		

Kilde: Tallene er egne beregninger ud fra data fra krl.dk august 2018 (ordinært ansatte, månedslønnede personer).

*I opgørelsen indgår 595 dagplejere som har en PA/PGU. Tallet er fra 2017. Da der ikke er tal fra 2009, er tallet uændret i opgørelsen.

Faldende kommunale budgetter pr. barn 0-5 år

Hvis man kun kigger på budgetterne for 2018 og 2019, ses det, at kommunernes midler til børneområdet er steget med 108 mio. kr. fra 2018 til 2019, hvilket er en stigning på 0,5 procent. For det enkelte barn i alderen 0-5 år svarer det imidlertid til et fald på 1,1 procent.

Tabel 4 - Kommunale budgetter for børneområdet 0-5-årige (netto, 2019-priser)

	Udgifter 2018 (P/L)	Udgifter 2019	Forskel	Udvikling (%)	Udvikling i udgifter pr. barn i gruppen (%)
Budgetter (mio. kr.)	21.651	21.760	108	0,5%	-1,1%

Kilde: Statistikbanken.dk (BUDK32 d. 31. januar 2019, opdateres d. 16. januar 2020, samt FRDK118 d. 8. maj 2018, opdateres d. 8. maj 2019).

Anm: De budgetterede nettoudgifter til dagtilbudsområdet er fra Danmarks Statistik, tabel BUDK32. Dagleje er funktion 5.25.11, daginstitutioner er 5.25.14 og tværgående institutioner er 5.25.13. Fællesudgifter mm. er ikke medtaget i denne oversigt. Budgettal for 2018 er PL-reguleret til 2019-priser med 2 % jf. KL's pris- og lønskøn, juni 2018. Udviklingen i udgifterne er sat i forhold til det faktiske antal indbyggere i Danmark inden for aldersgruppen pr. 1.1.2018, samt Danmarks Statistiks fremskrivning FRKM118 fra maj 2018 for aldersfordelingen pr. 1.1.2019.

Anm: Finanslovsmidlerne er lagt til serviceudgifter for 2019. I finanslovsaftalen tildeles i alt 118 mio. kr. til daginstitutioner og dagleje.

Faldende udgifter pr. barn 0-13 år

Kigger man på det samlede budget for de 0-13-årige på dagtilbudsområdet, så er udgifterne pr. barn stort set uændret i perioden 2018 til 2019 (lille fald i udgifter på 0,3 procent).

Tabel 5 - Udgifter pr. 0-13-årig (brutto, 2019-priser)

	Udgifter 2018 (P/L) pr. 0-13-årig	Udgifter 2019 pr. 0-13-årig	Forskel	Udvikling (%)
Budgetter (kr.)	48.203	48.039	-164	-0,3%

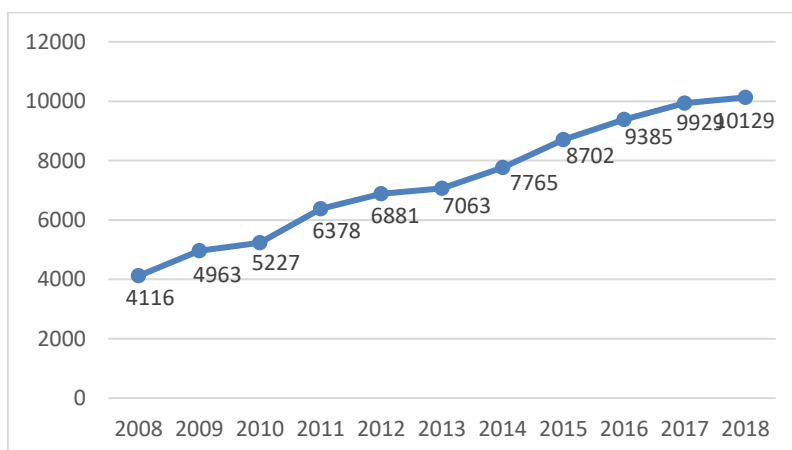
Kilde: noegletal.dk, 2019.

Anm: Tallene for både 2018 og 2019 er budgettal. Indbyggertal er opgjort pr. 1. januar begge for år.

Privat pasning i vækst

Antallet af forældre, der får tilskud til privat pasning har været konstant stigende siden 2008. I 2008 fik 4.116 forældre tilskud til privat pasning, hvor tallet i 2018 er 9.929. Dette er en stigning på 146 procent. Se figur 1 nedenfor.

Figur 1 – Antal forældre, der vælger privat pasning, hele landet

Kilde: statistikbanken.dk (DAGTIL4 d. 15. januar 2018, opdateres d. 13. marts 2019)

Figur 2 nedenfor viser hvordan tilskuddene geografisk fordeler sig i Danmark. Kortet til venstre er fra 2008 og kortet til højre er fra 2018. Begge kort skal læses på følgende måde: Kortene opdeler kommunerne i fem kategorier, svarende til kvintiler for antal børn i privat pasning. Det vil sige, at den første kvintil indeholder kommunerne med de 20 procent laveste antal børn i privat pasning. På samme måde indeholder den femte kvintil kommunerne med de 20 procent højeste antal børn i privat pasning.

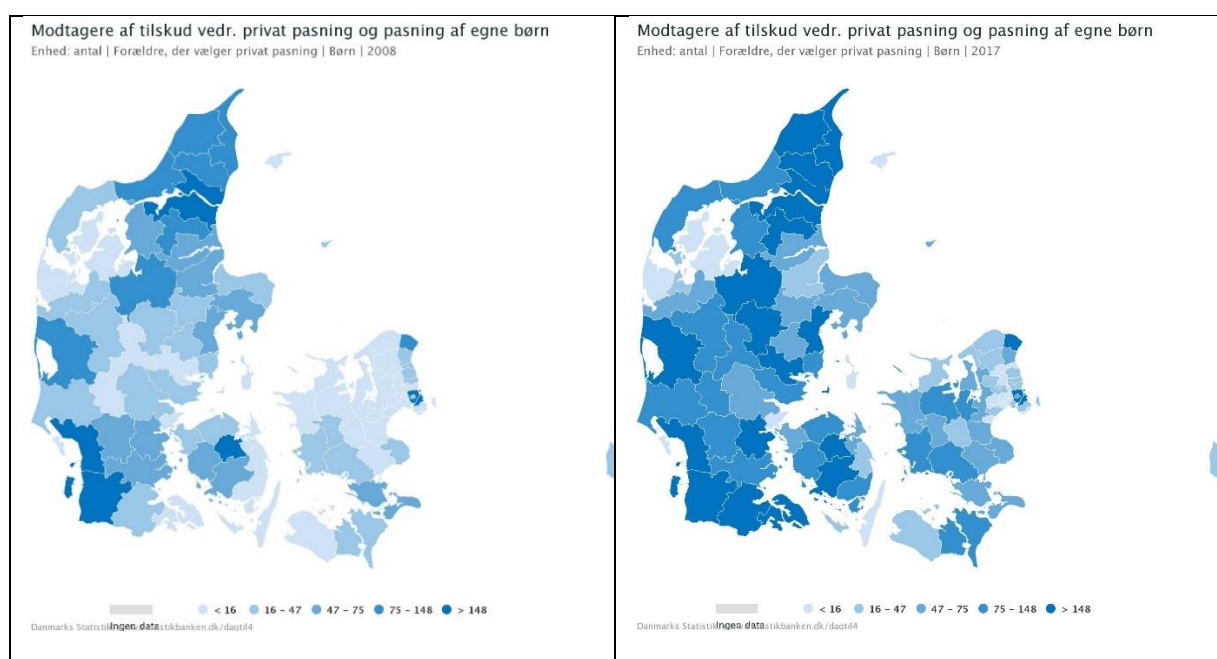
Som det ses af de to Danmarkskort, er der fra 2008 til 2018 generelt set sket en vækst i antal børn, der er i privat pasning.

I 2008 var der 49 kommuner, som havde mindre end 16 børn i privat pasning, mens tallet i 2018 er faldet til 20 kommuner med mindre end 16 børn i privat pasning.

Fra 2008 til 2018 er antallet af kommuner, som har over 148 børn i privat pasning steget fra 5 kommuner i 2008 til 17 kommuner i 2018.

Ser man på den kommunale udvikling inden for regionsområder, ses det, at antallet af børn i privat pasning er steget særligt i syddanske og midtjyske kommuner. Dette fremgår af Danmarkskortene, hvor disse områder er blevet betydeligt mørkere fra 2008 til 2018. Også Region Sjælland er et område, hvor mange kommuner oplever et stigende antal børn i privat pasning. Dette ses på Danmarkskortene, idet mange kommuner i dette område er blevet mørkere i 2018.

Figur 2 – Vækst i antal børn i privat pasning 2008-2017

Kilde: statistikbanken.dk (DAGTIL4, d. 15. januar 2018, opdateres d. 13. marts 2019). Kortet øverst viser tal fra 2008 og kortet nederst viser tal fra 2017.

Note: Kortene viser kun børn i privat pasning og ikke børn, hvis forældre vælger egen pasning.

11 procent flere børn i de kommende 5 år

Tabel 7 viser Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning for 0-5-årige. Den viser, at der i 2018 er 361.276 børn i alderen 0-5 år. Dette tal stiger til 399.275 i 2023. Frem til 2023 kommer der altså ca. 38.000 flere børn, svarende til en stigning på 11 procent.

Tabel 6 - Befolkningsfremskrivning for udvalgte aldre

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Udvikling (%)
0 år	61.731	64.529	65.645	66.729	67.848	69.066	12%
1 år	62.508	62.198	64.930	66.016	67.078	68.181	9%
2 år	59.523	62.890	62.504	65.176	66.226	67.262	13%
3 år	58.831	59.854	63.161	62.712	65.342	66.369	13%
4 år	58.205	59.079	60.058	63.317	62.827	65.430	12%
5 år	60.478	58.495	59.313	60.257	63.487	62.967	4%
0-5 år	361.276	367.045	375.611	384.207	392.808	399.275	11%

Kilde: statistikbanken.dk (FRDK118, d. 8. maj 2018, opdateres d. 8. maj 2019)

Behov for 400 mio. kr. ekstra om året til dagtilbudsområdet de næste fem år

Ifølge befolkningsfremskrivningen fra Danmarks Statistik vil antallet af børn i alderen 0-5 år stige i perioden 2018 til 2028. Det betyder at udgiftspreset vil stige for børn i alderen 0-5 år. Under antagelse om at enhedsudgiften pr. barn er konstant i den valgte periode, da vil udgiftsbehovet stige med 1,9 procent om året. Det svarer til en stigning på ca. 400 mio. kr. om året. I beregningen tages der ikke højde for fremtidige besparelser og effektiviseringer.

Tabel 7 - Fremskrivning af kommunale udgifter til børn (0-5 år)

	Årligt	2018-2028
Øget udgiftsbehov 0-5 år (%)	1,9	19,4
Øget udgiftsbehov 0-5 år (Mia. kr.)	0,4	4,3

Kilde: Tallene er egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik og den kommunale tilskudsudmelding.

Anm: Efterspørgslen tager udgangspunkt i at udgifterne til offentlig service pr. indbygger holdes konstant over en periode på 10 år.

Behov for over 12.000 flere ansatte på dagtilbudsområdet de næste 10 år

Omregnes det øgede udgiftspres i 2028 på 19,4 procent til ansatte, så vil det svare til en stigning på 12.617 fuldtidsansatte på dagtilbudsområdet de næste 10 år.

Tabel 8 - Fremskrivning af ansættelsesbehov på dagtilbudsområdet 2018-2028

Ansatte på dagtilbudsområdet nov. 2018 (fuld tid)	Øget beskæftigelsesbehov 19,4 % frem til 2028	Nødvendigt antal pædagogisk personale i 2028
65.037	12.617	77.654

Kilde: Tallene er egne beregninger ud fra data fra Danmarks statistik, krl.dk (november 2018, alle ansatte omregnet til fuld tid på konto nr. 5.25, dagtilbud til børn og unge) samt beregning fra Økonomi- Indenrigsministeriet.

Deltidsansatte på overenskomsten for pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter

Hvis man kun kigger på overenskomsten for pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter, så er der 28 procent, som arbejder fuld tid, mens 72 procent er på deltid. Der er seks procentpoint flere pædagogiske assistenter, som arbejder fuld tid (32 procent), end pædagogmedhjælpere (26 procent). Samlet set arbejder pædagogmedhjælperne og de pædagogiske assistenter gennemsnitligt 31,6 timer om ugen.

Tabel 9 – Beskæftigelsesgrad for pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter

	Antal	fuldtid	Deltid	32-36 t/uge	28-31 t/uge	20-27 t/uge	0-19 t/uge	Gennemsnit
Pædagogiske assistenter	4.667	32%	68%	38%	21%	7%	2%	33,1
Pædagogmedhjælpere	17.466	26%	74%	31%	21%	12%	9%	31,2
I alt	22.133	28%	72%	33%	21%	11%	7%	31,6

Kilde: krl.dk november 2018, pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter på overenskomsten for pædagogmedhjælper og pædagogiske assistenter (antal personer, ordinært ansatte, månedslønnede).

Lønninger blandt pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter og dagplejere

I 2018 tjener dagplejere i gennemsnit 26.868 kr. om måneden (nettoløn fuld tid), pædagogiske assistenter tjener 27.640 kr. og pædagogmedhjælpere tjener 25.021 kr. om måneden omregnet til fuld tid. Der er tale om et gennemsnit for personer, som både var ansat i 2013 og 2018.

Tabel 10 – Nettoløn kr. om måneden, november

	2013	2018
Dagplejere (4 børn)	24.459	26.868
Pædagogiske assistenter	24.982	27.640
Pædagogmedhjælpere	22.422	25.021

Kilde: krl.dk november 2018, pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter på overenskomsten for pædagogmedhjælper og pædagogiske assistenter (Ordinært ansatte, omregnet fuld tid, månedslønnede ansatte i samme stilling begge år).

Køn og alder

Som tabel 11 viser, er 99 procent af de kommunale dagplejere og 79 procent af pædagogmedhjælperne og pædagogiske assistenter kvinder.

Af tabel 12 ses, hvordan disse faggrupper fordeler sig over forskellige aldersintervaller. Her ses, at dagplejere typisk er 40 år eller mere. Der er flest dagplejere i alderen 50-59 år. Pædagogiske assistenter fordeler sig mere jævnt over aldersintervallerne. Her er den største gruppe 50-54 år på 612 ansatte, mens der eksempelvis er 587 ansatte i aldersgruppen 25-29 år. Blandt pædagogmedhjælperne er den største gruppe af ansatte 20-24 år (3.930 ansatte). Herefter falder antallet af ansatte indtil aldersgruppen 35-39 (1.391), hvorefter det igen stiger indtil aldersgruppen 50-54 år (1.826 ansatte).

I tabel 11 og 12 er der tale om ordinært ansatte, som er månedslønnede, altså det faste personale.

Tabel 11 – køn

	I alt	Mænd	Kvinder	Andel kvinder (%)
I alt	31.524	4.856	26.668	85%
Dagplejere	9.391	140	9.251	99%
Pædagogmedhj. og pædagogiske assistenter	22.133	4.716	17.417	79%

Kilde: krl.dk november 2018, ordinært ansatte personer, månedslønnede. Pædagogmedhjælperne og pædagogiske assistenter på overenskomsten for pædagogmedhjælperne og pædagogiske assistenter.

Tabel 12 – alder

Aldersintervaller	Dagplejere (4 fuldtidsbørn)	Pædagogiske assistenter	Pædagogmedhjælperne
I alt	9.330	4.667	17.466
< 20	0	0	676
20-24	14	379	3.930
25-29	154	587	1.496
30-34	411	546	1.465
35-39	644	550	1.391
40-44	1.127	576	1.688
45-49	1.526	591	1.695
50-54	2.000	612	1.826
55-59	2.083	551	1.766
60-64	1.278	259	1.406
65-69	84	14	102
> 70	8	0	25

krl.dk november 2018, antal ordinært ansatte personer, månedslønnede. Pædagogmedhjælperne og pædagogiske assistenter på overenskomsten for pædagogmedhjælperne og pædagogiske assistenter.

Medlemmer og organisationsprocent

Af tabel 13 fremgår antallet af medlemmer af FOA (erhvervsaktive ekskl. elever) inden for den pædagogiske sektor samt organisationsprocenten.

Inden for pædagogisk sektor har FOA ca. 40.000 medlemmer. Der er 13.678 pædagogmedhjælpere, 10.018 dagplejere og 6.295 pædagogiske assistenter på dagområdet, som er medlemmer hos FOA (oktober 2018).

I januar 2019 var 92 procent af dagplejere organiseret i FOA. Blandt pædagogmedhjælpere var organisationsprocenten 55, og for pædagogiske assistenter (dagområdet) var organisationsprocenten 88.

Tabel 13 - organisationsprocent

	Medlemmer	Organisationsprocent
Dagplejere	10.018	92
Pædagogmedhjælpere	13.678	55
Pædagogiske assistenter (dagområdet)	6.295	88

Kilde: FOAs nøgletal, oktober 2018 og januar 2019